

Nu doorzetten ware alles verspelen ge- weest.

Juist in kalm wachten en dus *doleerend* optreden, lag ditmaal al ons behoud.

Dit is het wat dan ook Dr. Hoedemaker voelde toen hij uitriep: „Ziet, dan komt het oogenblik, waarop het abnormale weer plaats maakt voor iets normaal!”

Dát is het. Al dient er bijgevoegd, dat het blijkens de historie, den Heere volstrekt niet altoos beviel, de palen en perken onzer kerken altoos daar te laten staan waar de ouden die gezet hadden.

Te Rome is de kleine Waldensische kerk nader aan de kerk die Paulus er vond, dan de kerk van het machtige Pontificaat. En toch is het na achtien eeuwen nog niet mogen gelukken, om die machtige kerk deugdelijk te reformeeren.

Een taak, een roeping, die toch altoos moet vastgehouden.

Ge moogt niet zeggen: Romes kerk gaat ons niet aan. Ge erkent haar Doop en be- tuigt dus wel terdege dat ze nog met de kerk van Christus te maken heeft, al konde ge niet anders dan haar Hierarchie, als val- sche kerk, uitwerpen; maar juist daarom blijft de eisch tot reformeering van de Room- sche kerk nog steeds voor u bestaan.

Noem dat nu, slaan in de lucht, grijpen naar het onmogelijke, willen reiken aan den hemel. En toch is het zoo, en mag er geen schilfer van afgemen: Het zuivere Evan- gelie van onzen Heere Jezus Christus moet doorgaan en moet doorwerken, zoo ver de naam van Jezus wordt genoemd.

Een kerk'e naast een kerkje is de syste- matiseering van een ongeloofige gedachte. 1) Ik van Petrus, gij van Apollus, mag en kan in Christus' kerk niet bestaan.

Christus is niet gedeeld. En daarom moogt en kunt ge ook niet splitsen.

De „valsche kerk" is daarom nooit het corps gedoopten, noch ooit het corps belijders, maar *alleen* het valsche kerkbestuur.

Dat wordt at- en uitgeworpen, maar van de eeuwen oude kerk, die in het Paradijs gesticht en op den Pinksterdag volcind is in afmeting, en al deze eeuwen is doorge- gaan, en doorgaat tot aan de volending der dagen, van die kerk, die één is met de triomfeerende kerk in de gewesten der ge- zaligden, scheidt, wie van den Christus niet scheiden wil, nooit.

Gaarne voegen we ons dan ook bij deze woorden, waarmee de schrijver zijn *Nas- schrift* besluit:

„Laat mij dan nog alleen dezen wensch uit- spreken, dat de broeders, die in de strikken van het Synodaal regime gevangen zijn, omdat zij op de wegen, die niet naar het Woord waren, in de dichte nevelen, waarin men rondastte, van het gezelschap, waartoe zij behoorden, zijn afgedwaald, gevonden en verlost mogen worden.

De belijdenis van schuld, waarin *de Heraut* vooring, en de toon van verontmoediging, die hieruit sprak, doet mij dit op hoop tegen hoop — ik durf niet zeggen verwachten, maar — be- gieren.

Ach! dat het ook in onze Kerk vervuld werd: „Als de Heere de gevangenen Zions weder- bracht, waren wij gelijk degenen, die droomen. Toen werd onze mond vervuld met lachen en onze tong met gejuich; *toen* zeide men onder de heidenen: De Heere heeft groote dingen aan desen gedaan.” enz. (Ps. 126).”

Toch koestere men niet te veel hoop, dat zoo vele leeraars het juk nu reeds zullen dur- ven afwerpen.

Ook in de dagen der reformatie van 1517 was het getal geordende leeraren, die hier den moed toe in hun geloof vonden, naar verhouding, o, zoo klein; en van degenen die overkwamen waren er, helaas, nog maar al te veel, in wier leven en wan- del uitkwam, hoe ze nog wel iets anders dan „den Heere te behagen" op het oog hadden.

Men kent de klacht van den ouden grijs- sen kerkvader: „In de hemelen daarboven, mijn zoon, zult ge verbaasd staan, hoe weinig priesters ge er ontmoeten zult!”

Wel eenigszins vreemd zal het menigen zijn voorgekomen, dat Mevrouw de Wed. Capa- dose in eene advertentie lucht gaf aan hare „verontwaardiging" over de oprichting van „Capadose.”

Niet natuurlijk alsof iemand zou kunnen meenen, dat het aan de achtergeblevene weduwe van onzen Capadose ook maar van verre onverschillig kon zijn, aan wat zaak en aan wat bedrijf men den naam van haar onvergctlijken echtgenoot ver- bond.

Voor die uiting van het bedroefde en beroofde hart als zoodanig zal dan ook een ieder met ons ongevinsden eerbied koest- teren.

Maar mag toch ook zoo de vraag niet gedaan, of Mevrouw de Wed. Capadose de betekenis van haar overleden man zoon- doende niet eenigermate te klein neemt?

Zeer zeker er zijn mannen wier naam, na hun afsterven, alleen aan hun weduwen en wezen behoort.

Maar zulk een kleine en daarom voorbij- gaande man was Capadose niet.

Capadose behoorde aan meer dan aan de zijnen, hij behoorde aan het Christelijk Nederland.

Dat Christelijk Nederland heeft Capadose van zijn God ontvangen. Heeft Capadose gehoord, gezien, genoten, en zeer scherp het spoor door hem zien teekenen, waarin Capadose meende en wilde dat 's Heeren volk zou worden geleid.

Hij gaf geen bazuin van onzer geluid te hooren. Capadose was onder de beslisten een der meest beslisten. Velen veel te beslist.

En toen nog bijna niemand moedig voor het drievoudig snoer onzer Gereformeerde Belijdenis dorst uit te komen, deed hij dit.

En terwijl men dus, bij elk minder groot en minder publiek man ook o. i. eerst bij de zijnen zou moeten aanvragen, of men zulk een naam bezigen mocht, kan die eisch bij een zoo veel grooter man, gelijk Capadose was, onmogelijk gesteld worden.

Immers bij alle *publieke* personen be- staat altoos de mogelijkheid, dat hun ach- tergelaten betrekkingen niet geheel dezelfde denkbeelden zijn toegedaan, als zij zelve in hun geschriften predikten.

Heemskerk b. v. is op politiek terrein een bijna tegenovergestelde overtuiging toe- gedaan, als die door zijn zoon, Mr. Th. Heemskerk wordt voorgestaan.

En voorbeelden van gelijksoortige geval- len zijn hier en in het buitenland voor het grijpen.

Hing men dus bij zulk een keus van naam af van het goedvinden van nagelaten betrekkingen, dan zou men vaak belemmerd worden in de propaganda van wat juist de ontslapene had bedoeld.

Aan dien regel kan en mag men zich dus bij publieke personen niet binden. Hun naam is gemeengoed.

Is een banier, waaronder een ieder gaan mag, die zedelijk voor God overtuigd is, in hun geest te handelen.

En daarom kunnen we niet anders oor- deelen, of de geestverwanten en vrienden van Capadose zullen zich zonder zweem van gemis aan pleituit voegen kunnen bij een zoo waarlijk uitnemende onderneming als ons in „Capadose" geboden wordt.

Immers men is er zeker van dat „Capa- dose" geen ander voedsel voor onze Zon- dagsscholen biedt, dan Capadose zelf zou hebben toegejuicht, en dat men op verre na niet hetzelfde van alle van elders gebo- den spijs kan zeggen, weet, helaas, ons Christelijk Nederland ook wel.

„De heer Elout, een man uit den tijd van het Réveil, heeft geheel den laat- sten geestelijken strijd medegemaakt, naast die Christelijke mannen, die bij het Chris- tenvolk in Nederland in de hoogste eere staan. Meer dan tachtig jaren oud, maar onverzwakt van geestvermogens, overziet hij geheel het tijdperk; weet hij waarom het te doen was ook in die dagen, toen het nog een schande was orthodox te heeten. Met mannen als Groen en Da Costa heeft hij de geestelijke noodden van ons volk op zijn hart gedragen. Tot zulke historische mannen ziet het jongere geslacht met diepen eerbied op. Als zij tot ons spreken, moeten wij luisteren. Hun woord is nog iets anders dan eene godgeleerde beschouwing; het is eene belijdenis.

„Welnu! als zulk een man, die weet wat elken strijd en strijden voor des Heeren Naam beteekent; die getoond heeft te kun- nen wachten; die te bejaard is om van over- ijling verdacht te kunnen worden; die te veel eereposten bekleedt of bekled heeft om nog door eerbijg bewogen te worden; die in eene omgeving leeft, welke den „Gereformeerden" veelver kwalijk dan goed ge- zind is; die in zijn leven wel getoond heeft, dat de belijdenis des Heeren voor hem iets anders is dan het aannemen van een theologisch systeem; die op geene- lye wijze in de Amsterdamsche zoon- genaamde tuchtzaak betrokken is; die uit persoonlijke gehechtheid aan de Vorsten uit het Oranjehuis wellicht meer dan eenig ander Christen neiging zou gevoelen om het Staatscreatuur van koning Willem I te ontzien; — als die grijsaard tot ons spreekt; als die man- zich genoopt voelt openlijk te verklaren, „dat hij voortaan alle gemeenschap opzegt met Kerkbesturen, die zoo kennelijk den oorlog verklaard hebben aan de waarheid Gods en aan hare trouwe belijders", dan vragen wij, met allen ernst, die in ons is, ook aan die dwalende broeders, die nog van verre staan, niets anders dan dit:

„Wien zult gij hooren: dien Elout van Soeterwoude?"

„Of wel den gloedmodernen Dr. Koch, president der Synode?"

Aldus in warme taal de *Prot. Noordr.* Een woord, dat we *moesten* overnemen, én om de juistheid én om de schrilheid der tegenstelling.

Zoo toch is het. De Gereformeerden ontvingen tot tolk en woordvoerder den grijsen, door heel ons volk op het hart gedragen Elout van Soeterwoude.

De Irenischen kozen tot hun orgaan en pleitbezorger, Koch uit den Bosch, een man alleen door zijn Synodalen hamer bekend, en die voorts alle mysteriën van ons geloof loochent.

En juist deze tegenstelling zegt zoo veel.

Van tal van plaatsen ontvingen we in- gezonden stukken, met allerlei besluiten door kerkeraden genomen, of van *ulti- matums* aan Kerkeraden gericht, die we met opzet niet opnemen.

Hiervoor is tweemaal reden. Vooreerst hangt er bij zulke stappen zoo ongelooft veel af van de uitdrukkingen die men kiest en de lijn die men zich uitstippelt, dat het verkieslijk schijnt, zich niet op glad ijs te wagen, eer de broeders zijn saam geweest. En overmits nu nog slechts veertien dagen ons van het Congres scheidt, dunkt ons nog een weinig ge- duld in zoo gewichtige zaak verkieslijk en profijtelijk.

Maar ook ten andere, alle verspilling van woorden aan de Synodale Hierarchie komt ons van nu aan ongeraden voor. Toen onze vaderen tegenover de toenmalige Hiera- chie den strijd opnamen, hebben ze uitne-

mend ingezien, dat van maanbri-ven aan hun toenmalige bisschoppen of protesten aan den toenmaligen paus, waarlijk al bitter weinig heil meer was te wachten. Ze begre- pen, dat zulk een woord nog wel mag uitgaan, *zoolang de leerling niet geworpen is*; maar dat, zoodra de Hierarchie voor- goed dien leerling wierp, elke verdere toep- spraak slechts na de daad mocht komen, en niet langer de plaats van *plichtsbetrach- ting* kon innemen.

Al zulke protesten en maanbrieven en onderwijzingen zouden dan ook geen ander diensten doen dan van papieren pleis- ers of de wonde der eigen conscientie.

O, De kerken zijn thans waarlijk wel voor veel te heilige en te ernstige zake ge- plaatst, om nog heil in een aaneenrijging van eenige groote woorden te zoeken.

Er dient, eer men weer voor Koning Jezus roepen zal, weer een toegang tot dien Koning in de binnenkamer te zijn gezocht.

Men behoort neder te liggen onder het besef, hoe men zelf, o, zoo lange jaren en veel te roekeloos de eere van dien Koning geschonden heeft.

Er moet iets door de ziel varen van de vraag: Hoe zal ik, en hoe zal mijn huis nog verwaardigd worden, om voor- de eere van dien Koning te mogen opkomen?

En als men opkomt, zal het een beven zijn, om toch in niets het Woord onzes Gods meer te verzakken.

Weer luisteren naar Hem, die ook nu weer zijn geloovigen onder zijn vleugelen wil bijeen roepen, gelijk een klokken haar kliekens, en dan een tot Hem loopen en zeggen: „Heere Jezus, dek ook mij!"

KUYPER.

„Wet, heel eenvoudig reeds omdat gij, oischoon nog niet oud, toch behoort tot de menschen. Dat wil zeggen, vrienden en vriendinnen, dat gij zijt van Gods geslacht, en niet behoort tot de zoogdieren, of zijt gelijk de beesten die ver- gaan. De kat en de hond denken niet om 't verledene en nog minder om het toekomstige; maar wij menschen zijn anders en meer dan zij.

Doch wat nog veel meer zegt, gij zijt niet alleen menschen maar ook Christenen. Onze voorouders waren heidenen, maar wij kennen den eenigen God en den Heere Jezus Christus, in wiens naam wij zijn gedoopt. Wij hebben al vroeg geleerd te zeggen: Ik geloof in God den Vader, den Almachtige, en in Jezus Christus, zijn eeniggeboren Zoon, en in den Heiligen Geest. Of ons hart dat nu ook altemaal meezigt is een andere vraag. Evenwel we zijn Christenen. Het Evangelie is en wordt ons verkondigd, in kerk en school en huis. En door dat Evangelie werkt de Heilige Geest in ons hart, opdat we ons zonden bekeeren en behouden worden, en den toekomstigen toorn ontvlieden.

En eindelijk is het — 't zij gij den Heere reeds liefhebt of nog niet — goed om eens terug en ook vooruit te zien, want het is toch noodig, dat ge weet of gij voor- of achteruit gaat. Dat neemt de kapitein van een schip ook elken dag op, en wij zijn eveneens reizigers op de groote zee van het leven. Hoe lang nu onze reis zal duren weet God de Heere alleen. Maar wij zelf moeten weten, of we voor- of achteruit gaan.

Na, bij sommige dingen is dat makkelijk. We zijn vanzelf een jaar ouder geworden. Ook zijn de meeste lezers wat gegroeid, misschien ook wat zwaarder geworden, veel steviger en sterker. Dat is al te maal gauw te weten. De bakker, die slachter en de kleermaker of de naaister merken het wel, als gij 't soms ver- get.

Maar al waart ge nu in 't afgelopen jaar een voet langer, tien pond zwaarder, en ik weet niet hoeveel sterker geworden, dat zou u al weinig baten als ge niet meer hadt. Zeker een gezond en krachtig lichaam is een koste- lijke gave, waarvoor we den Heere niet ge- noeg kunnen danken, maar wat baat het als het niet tot eer gebruikt wordt van God, die 't gegeven heeft? En als het daartoe zal komen, vrienden, dient ons hart anders te worden dan het van zijn natuur is, moeten we bekeerd worden, d. i. van den weg afgebracht, die naar beneden in 't verder leidt en, ons omkeerende, overgebracht worden op den anderen, die om- hoog voert tot God.

Als dat met iemand in 't afgelopen jaar is geschied, dan is hij wezenlijk ontzaglijk voor- uitgegaan, en als hij op dien laatste weg ver- der is gekomen, mag hij op Ongejaarsavond blijmoedig zingen, al was ook het liefste dat hij had van hem weggenomen.

Hoe 't nu met u zelf staat is de vraag, die ge 't eerst hebt te beantwoorden. Dan eerst komen er nog zooveel andere, die minstens, even veel beteekenen als die over het groeien en zoo al meer. Bv. zijt ge gevorderd met uw werk, dat is met het leeren en wat ge verder te doen hebt? Kunt ge nu beter lezen, schrij- ven, een som of een opstel maken dan een jaar vroeger? Hebt ge er ook *meer lust* in? — want dat is eigenlijk de hoofdzak. Maar nog eens, de grootste vraag is en blijft, die ik straks noemde.

En als ge nu merkt, dat ge hier- en daarin wel wat verder zijt, maar dat het toch niet veel beduidt; als ge misschien juist op de voornaamste vraag niets kunt zeggen, wat dan te doen?

„Neem een flink besluit om 't beter te maken" schreef eens iemand bij een nieuwjaar nu dertig jaar geleden. Maar vrienden, dat is, dunkt mij, een verkeerde raad, of liever een heel goede, als hij maar wat helpt. Doch wat geeft het of men tot een lamme zegt: „Spring!" of tot een doove „Luister!"

En toch — het geeft wel wat, als hij die 't zegt ook maar machtig is om de kreupelen te doen huppelen, den dooven de ooren te open- nen. Nu wij weten gelukkig, dat er in den Hemel Eén woont, d'ie niet alleen machtig maar ook gewillig is om de groeten en de kleinen te helpen, want zij hebben allen gezondigd. De Heere Jezus, aan wiens geborte we pas ge- dacht hebben, is een Vriend van kinderen, en bestrafte de menschen, die hem niet tot Hem wilden laten komen. Het flinkste besluit waar gij toe komen kunt is te besluiten dat gij niets weet of kunt dat goed is, dan wanneer God het u geeft, en aan Hem vraagt het u te schenken. Dan zal Hij het doen, niet om uw braafheid, maar omdat Hij in Christus Zijn Zoon der wereld de zonden niet toerekent.

Ook kunt gij onzen Heer en Heiland alles ver- tellen wat er verder is, al wat u moeijlijk valt wat verdrietig is voor u. Hij weest er raad voor, beter dan gij of ik. En eindelijk zal er ook veel wezen, waarvoor gij Hem danken kunt want wat hebben we niet veel ontvangen, en dat toch allemaal om niets, uit enkele goed- heid en genade. De beste dank nu is, dat gij

Bouwt dan voort aan uw tabernakelen, doet het alleen in 's Heeren kracht, onder leiding van Zijn Geest en Hij zelf zal het u wel doen gelukken. Al wat gij in het geloof onderneemt, zal Hij zeker kronen.

Hij make velen getrouw en bevestigte Zijn Verbond op onze erve tot in verre geslachten."

Mits men niet vergeet, dat Rome niet op één dag gebouwd is, en niemand, die het goed met de reformatie der kerken meent, mag wenschen dat er een wonderboom bij Nineve opschiet, zal, naar we vertrouwen durven, deze hope worden vervuld.

KUYPER.

Voor Kinderen.

Oud en Nieuw.

't Zal denklijk nog in 't Oude jaar zijn, dat ook vele van de jonge lezers dit blad in huis en mogelijk ook reeds in handen krijgen. In alle geval komt het ditmaal in de wereld juist op de grens van het Oude jaar en het Nieuwe.

Dit maakt, dat we als vanzelf aan die beide denken. De Romeinen hadden een atgod die Janus heette, en afgebeeld werd met twee aangezichten. Hij was namelijk de god van de maand Januari, en zag dus, zeiden zij, in het jaar dat heenging en ook in dat, 't welk kwam.

Gelukkig hebben wij niet als de Romeinen goden in tempelen en voor een maand. Onze God toch woont in den hemel. Hij is de *ewige* God, wiens jaren nooit begonnen zijn of eindigen, altijd Dezelfde. Maar toch kunnen we van de Romeinen nog wel iets leeren. En 't zou heel goed zijn, zoo al de lezers ditmaal eens deden als die Janus: aan 't eind van 't jaar eens achteruit en ook vooruit zagen.

Maar waarvoor zou ik dat doen? zegt gij. Wel, heel eenvoudig reeds omdat gij, oischoon nog niet oud, toch behoort tot de menschen. Dat wil zeggen, vrienden en vriendinnen, dat gij zijt van Gods geslacht, en niet behoort tot de zoogdieren, of zijt gelijk de beesten die ver- gaan. De kat en de hond denken niet om 't verledene en nog minder om het toekomstige; maar wij menschen zijn anders en meer dan zij.

Doch wat nog veel meer zegt, gij zijt niet alleen menschen maar ook Christenen. Onze voorouders waren heidenen, maar wij kennen den eenigen God en den Heere Jezus Christus, in wiens naam wij zijn gedoopt. Wij hebben al vroeg geleerd te zeggen: Ik geloof in God den Vader, den Almachtige, en in Jezus Christus, zijn eeniggeboren Zoon, en in den Heiligen Geest. Of ons hart dat nu ook altemaal meezigt is een andere vraag. Evenwel we zijn Christenen. Het Evangelie is en wordt ons verkondigd, in kerk en school en huis. En door dat Evangelie werkt de Heilige Geest in ons hart, opdat we ons zonden bekeeren en behouden worden, en den toekomstigen toorn ontvlieden.

En eindelijk is het — 't zij gij den Heere reeds liefhebt of nog niet — goed om eens terug en ook vooruit te zien, want het is toch noodig, dat ge weet of gij voor- of achteruit gaat. Dat neemt de kapitein van een schip ook elken dag op, en wij zijn eveneens reizigers op de groote zee van het leven. Hoe lang nu onze reis zal duren weet God de Heere alleen. Maar wij zelf moeten weten, of we voor- of achteruit gaan.

Na, bij sommige dingen is dat makkelijk. We zijn vanzelf een jaar ouder geworden. Ook zijn de meeste lezers wat gegroeid, misschien ook wat zwaarder geworden, veel steviger en sterker. Dat is al te maal gauw te weten. De bakker, die slachter en de kleermaker of de naaister merken het wel, als gij 't soms ver- get.

Maar al waart ge nu in 't afgelopen jaar een voet langer, tien pond zwaarder, en ik weet niet hoeveel sterker geworden, dat zou u al weinig baten als ge niet meer hadt. Zeker een gezond en krachtig lichaam is een koste- lijke gave, waarvoor we den Heere niet ge- noeg kunnen danken, maar wat baat het als het niet tot eer gebruikt wordt van God, die 't gegeven heeft? En als het daartoe zal komen, vrienden, dient ons hart anders te worden dan het van zijn natuur is, moeten we bekeerd worden, d. i. van den weg afgebracht, die naar beneden in 't verder leidt en, ons omkeerende, overgebracht worden op den anderen, die om- hoog voert tot God.

Als dat met iemand in 't afgelopen jaar is geschied, dan is hij wezenlijk ontzaglijk voor- uitgegaan, en als hij op dien laatste weg ver- der is gekomen, mag hij op Ongejaarsavond blijmoedig zingen, al was ook het liefste dat hij had van hem weggenomen.

Hoe 't nu met u zelf staat is de vraag, die ge 't eerst hebt te beantwoorden. Dan eerst komen er nog zooveel andere, die minstens, even veel beteekenen als die over het groeien en zoo al meer. Bv. zijt ge gevorderd met uw werk, dat is met het leeren en wat ge verder te doen hebt? Kunt ge nu beter lezen, schrij- ven, een som of een opstel maken dan een jaar vroeger? Hebt ge er ook *meer lust* in? — want dat is eigenlijk de hoofdzak. Maar nog eens, de grootste vraag is en blijft, die ik straks noemde.

En als ge nu merkt, dat ge hier- en daarin wel wat verder zijt, maar dat het toch niet veel beduidt; als ge misschien juist op de voornaamste vraag niets kunt zeggen, wat dan te doen?

„Neem een flink besluit om 't beter te maken" schreef eens iemand bij een nieuwjaar nu dertig jaar geleden. Maar vrienden, dat is, dunkt mij, een verkeerde raad, of liever een heel goede, als hij maar wat helpt. Doch wat geeft het of men tot een lamme zegt: „Spring!" of tot een doove „Luister!"

En toch — het geeft wel wat, als hij die 't zegt ook maar machtig is om de kreupelen te doen huppelen, den dooven de ooren te open- nen. Nu wij weten gelukkig, dat er in den Hemel Eén woont, d'ie niet alleen machtig maar ook gewillig is om de groeten en de kleinen te helpen, want zij hebben allen gezondigd. De Heere Jezus, aan wiens geborte we pas ge- dacht hebben, is een Vriend van kinderen, en bestrafte de menschen, die hem niet tot Hem wilden laten komen. Het flinkste besluit waar gij toe komen kunt is te besluiten dat gij niets weet of kunt dat goed is, dan wanneer God het u geeft, en aan Hem vraagt het u te schenken. Dan zal Hij het doen, niet om uw braafheid, maar omdat Hij in Christus Zijn Zoon der wereld de zonden niet toerekent.

Ook kunt gij onzen Heer en Heiland alles ver- tellen wat er verder is, al wat u moeijlijk valt wat verdrietig is voor u. Hij weest er raad voor, beter dan gij of ik. En eindelijk zal er ook veel wezen, waarvoor gij Hem danken kunt want wat hebben we niet veel ontvangen, en dat toch allemaal om niets, uit enkele goed- heid en genade. De beste dank nu is, dat gij

uw hart aan den Heere geeft, die zegt: „Mijn zoon, geef Mij uw hart".

Ik hoop, dat de Heere God den jongen lezers en wie er verder zijn in 't nieuwe jaar ook nieu- wen lust en nieuwe kracht geve, en dat zij Hem zullen vragen 't ook mij te schenken, om voort te kunnen gaan voor hen te schrijven. Wel kan ik niet bevelen altijd maar weer geschiede- nissen te zullen geven, zooals sommige vrien- den schijnen te willen, maar de verhalen krij- gen even goed hun beurt als de daeden des velds, de vogelen des hemels en laatst des minst, de weetgrage lezers en de vragers (ik bedoel het natuurlijk even goed voor de leze- ressen als voor de lezers, al worden de eerste niet telkens afzonderlijk genoemd).

De hoofdzak is, dat we niet trekken voor tijd en eeuwigheid uit hetgeen we lezen, niet maar enkel ons hoofd opvullen. Wie leest en er niet over denkt, het niet onthoudt, is een bodemloos vat. Men kan het nooit vol schep- pen. De Heere geve ons geen vergelijke lezers te zijn, allereerst van zijn Woord, maar ook niet van *de Heraut*, want al zijn die beide ook van ver niet te vergelijken, toch spreken ze allebei, de tweede uit de eerste, van Hem die zegt: Hoort naar Mij en uw ziel zal leven."

Als we met Hem het nieuwe jaar beginnen, zal 't zeker een jaar van zegen zijn.

HOOGENBIJK.

Ingezonden Stukken.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie.)

Van Irenische zijde schreef men onlangs de volgende woorden:

„Ook Anjam heeft zich afgescheiden. Men heeft daar wel wat lang gewacht. Te lang zelfs, al men liet op het hard geeroep, dat ook van daar uitging. Na veel praten, is men dan toch eindelijk tot daden over- gegaan. Goed zoo. Wij zullen ons verheugen, als die gemeenten, die van zulke plannen nog zwager- mochten gaan, te zoo spoedig mogelijk uitvoeren. Wij raken op die wijze verlost van predikanten, die, antirevolutionair zich noemende, toch in hart en niere revolutionair zijn, en in schending van heilige beloften geen bezwaar zien, als het maar geldt het kerk- genootschap, welks brood zij eten. Wij roepen daar- om zulke revolutionaire, ontrouwe predikanten en kerkeraadsliden toe, wat de Heere eenmaal tot den verrader sprak: Wat gij doet, doe dat haastiglijk! Dat timen en zeuren verveelt. Dat als vriend niet ons verkeren, terwijl men verradersplannen in het harte koestert, is niet langer te dulden. Daarom, men haaste zich: Des te eerder komt onze kerk weer tot rust."

Het smartt ons dat de Redacteur van een Christelijk blad zoo iets ter neder kan schrij- ven. Niet om ons, evenmin om de zaak, die er niet door geschaad wordt, maar om den schrijver dezer regelen zelf, die met dit schrijven duidelijk te kennen geeft, dat hij weinig eerbied heeft voor het Woord van God en voor de eer van Christus.

De schrijver schijnt te denken dat wij uit liefheerlij of om beweging te maken, ons los maaken van de Synodale Hierarchie. God alleen weet hoe moeijlijk het ons viel en wat er vooraf ging, eer het zóó ver kwam, dat wij er toe overgingen ons los te maaken van de Synodale Hierarchie.

De schrijver moge onze handelingen als revolutionair brandmerken en beweren dat wij ons ten onrechte antirevolutionairen noemen, doch wij zouden dan wel eens willen vragen: Wat is antirevolutionair?

Is het niet om naar den Woorde Gods te handelen, al komen wij desnoods in botsing zelfs met de machten en overheden dezer wereld? *God* te gehoorzamen gaat bij den antirevolutionair boven al.

„Goed", zegt gij, „maar dan moest gij de Herv. Kerk met al wat daarbij behoorde, verlaten hebben. Gij hadt toch op u genomen u te onderwerpen aan de reglementen." Ant- woord: Wij waren ook gehouden ons te hou- den aan het *Woord Gods* en alle *leeringen* te verwerpen, die daartegen strijden. Dat leert ons duidelijk het bevestigingsformulier voor predikanten, ouderlingen en diakenen. Waar nu conflict tusschen twee geboden bestaat, tusschen dat van God en dat van de menschen, kiezen wij de zijde van Gods Woord en ver- werpen wij een bestuur, dat den weg van Gods Woord kennelijk heeft verlaten.

Goed zoo, antwoordt gij, maar dan moest gij royaal de Kerk met al het hare hebben verlaten. Dan waart gij vrij naar Gods Woord en vrij van de reglementen. Nu echter zijt gij *onvrij!*

Zoo denkt gij, maar is die gedachte juist? Hoort eens:

„Is eigenlijk die geheele organisatie wel wettig; en is er gemeente met het Koninklijk besluit van 9 Febr. 1866 geene vrijheid ge- geven van handelen in het beheer onzer goe- deren? Is ons toelen de *verplichting* opgelegd, ten eeuwigen dage te blijven onder het Synodaal verband?"

„Omdat wij een belofte gedaan hebben, om de reglementen op te volgen, legt dat op ons den eisch, dat te *blijven* doen, als wij zien dat die belofte in strijd is tegen het Woord Gods?"

„Mogen wij de kerk verlaten, ter wille van de reglementen, of moeten wij de regle- menten verlaten, ter wille van de kerk, vooral als wij zien dat de kerk verdorven wordt door de reglementen? *Nood breekt wetten*; dat geldt ook hier. Ter wille van het heil der kerk moe- ten de reglementen verlaten. En ieder welden- kende moet zeggen: Beter de reglementen ver- broeken, dan het belang der kerk. Als een stuur- man een reglement ontvaangen heeft, maar hij ziet, in tijd van nood, dat de boot of het schip verongelukkig zou, indien hij zich aan het reglement lield, dan breekt hij met het reglement en brengt onder Gods zegen de boot behouden aan wal. En als dan zijne superieuren zeggen (maar dat) zullen zij niet doen? Waarom hebt gij u niet aan het regle- ment gehouden? dan heeft hij recht om te zeg- gen: Het reglement deugt niet. Beter het regle- ment over boord, dan de passagiers. En wilt gij mij stuurman af maken, mij best; ik heb toch de voldoening het schip behouden aan wal te hebben gebracht.